

VEILIGHEIDSREGIO NOORD HOLLAND NOORD

Regionaal risicoprofiel 2022 - 2023

Concept vastgesteld door het AB op

Inleiding

Aanleiding

Natuurbranden, overstromingen, maar bijvoorbeeld ook infectieziekten en uitval van nutsvoorzieningen vormen doorlopend een bedreiging van de samenleving. Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in een veiligheidsregio aanwezige risico's. Op basis van deze risico's prepareert de veiligheidsregio zich en kan het bestuur strategische keuzes maken voor de risico- en crisisbeheersing. Deze ambities worden vastgelegd in het beleidsplan van de veiligheidsregio. Om met risico's om te kunnen gaan moeten overheid, bedrijven en burgers nauw samenwerken. Het risicoprofiel is hiermee tevens een basis voor risicocommunicatie.

Vaststelling

Het Regionaal risicoprofiel is op xxx vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio Noord-Holland Noord.

De maatschappij wordt steeds sneller en vaker geconfronteerd met nieuwe en onbekende risico's. Zowel op technisch gebied, als op het sociale terrein. Om hier beter op in te kunnen spelen wordt het risicoprofiel vastgesteld voor een periode van twee jaar. Sommige toekomstige risico's, zoals bijvoorbeeld windmolenparken op zee en de energietransitie, zijn al in beeld. In de toekomst geven deze een ander risicoprofiel, maar ze leiden nu nog niet tot preparatieve keuzes voor de crisisorganisatie.

Totstandkoming regionaal risicoprofiel

Samenwerking

Bij het opstellen van het risicoprofiel werkt de veiligheidsregio samen met relevante partners, zoals gemeenten, provincie, politie en waterschap. De basis voor het opstellen van het risicoprofiel is de 'Handleiding Regionaal Risicoprofiel'. Daarnaast is gebruik gemaakt van expert judgement; het bevragen van een grote groep experts om zo tot een betrouwbaar totaalbeeld te komen. Door de Corona maatregelen waren dit jaar geen fysieke bijeenkomsten mogelijk. Het uitvragen van de experts heeft plaatsgevonden door middel van twee digitale enquête's. De voorbereiding en verwerking van de resultaten werden gedaan door een projectgroep met vertegenwoordigers vanuit de Politie, GHOR, Brandweer en Risico- & Crisisbeheersing.

Risico inventarisatie

In de eerste enquête is gekeken naar de ontwikkelingen in de regio, binnen Nederland en zelfs wereldwijd. Hierbij is ook de informatie uit het Nationaal Veiligheidsprofiel meegenomen. Partners hebben vanuit hun eigen risicoprofiel inbreng gegeven. Vervolgens zijn per thema de relevante crisistypes bepaald, hierbij is tevens rekening gehouden met de inspanningen van afgelopen jaren.

Risicoanalyse

Door middel van de tweede enquête zijn de geselecteerde crisistypes geanalyseerd en 'gescoord'. Bij de beoordeling van de risico's zijn de vitale belangen (territoriale, fysieke, economische en ecologische veiligheid, sociale en politieke stabiliteit en de veiligheid van cultureel erfgoed) meegewogen en is een inschatting gemaakt van de waarschijnlijkheid. Voor de beoordeling is gebruik gemaakt van expert judgement. Veranderingen t.o.v. 2019 zijn onder andere een lagere inschatting van de waarschijnlijkheid op het optreden van extreem geweld en branden met effecten en een hogere kans op incidenten met personen met verward gedrag. De impact van luchtvaartincidenten wordt hoger ingeschat en de impact van uitval elektriciteit en extreem weer lager.

Deelnemers enquête en betrokken gemeenten

Regiobeeld

Geografische kenmerken

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord bestrijkt het gebied vanaf Castricum, via de zuidgrens van Graft-De Rijp en de noordgrenzen van Beemster en Zeevang tot het Markermeer en alles ten noorden daar van, inclusief Texel. De regio is aan drie kanten omringd door water: de Noordzee, Waddenzee, IJsselmeer en Markermeer. De regio omvat 17 gemeenten met in totaal circa 650.00 inwoners (vanaf 1 januari 2022 16 gemeenten). In de regio zijn vier gemeenten met meer dan 50.000 inwoners: Alkmaar, Den Helder, Heerhugowaard (vanaf 1 januari 2022 Dijk en Waard) en Hoorn. [Mijngemeente.vrnhn.nl](https://mijngemeente.vrnhn.nl) geeft inzicht in de incidenten, die plaatsgevonden hebben in de gemeenten binnen de regio.

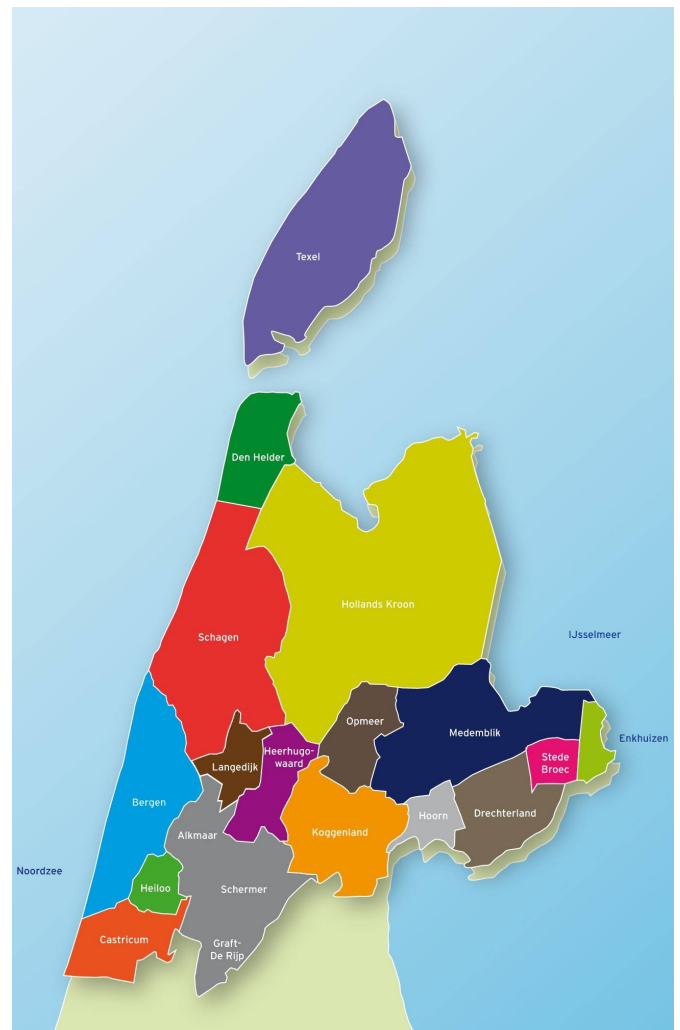
Mijngemeente

Bijzondere kenmerken

- Veerbootverbinding naar Texel.
- De afsluitdijk en dijk Enkhuizen-Lelystad/ Houtribdijk.
- Een relatief intensief wegennetwerk waaronder de A7 Amsterdam/ Groningen en de A9/N9 Amsterdam/ Alkmaar/ Den Helder.
- Twee luchthavens: Maritiem Vliegveld De Kooy/ Den Helder Airport in Den Helder en Texel International Airport en drie kleinschalige (zweef-) vliegvelden.
- Een drietal sluizen voor scheepvaart: de Stevinsluizen in Den Oever, Krabbersgatsluis in Enkhuizen en de Koopvaarderschluis in Den Helder.
- Langs de Noordzee liggen omvangrijke en brede duingebieden.
- Twee zeedijken als primaire kering.

Opvallende (risicovolle) inrichtingen

- De Onderzoeklocatie Petten (OLP), met twee nucleaire onderzoeksbedrijven NRG (hoge flux reactor) en Curium en twee energie-duurzaamheidsbedrijven JRC (Europese Commissie) en TNO/ECN.
- De Marinehaven Nieuwe Haven en het Militair Vliegveld/Den Helder Airport (offshore - civiel) in Den Helder.
- Het gasbehandel- en ontvangstcomplex NAM in Den Helder, gasbehandeling- en compressie-stations Gasunie in Anna Paulowna en Wieringermeer en de gasbehandel- en compressie-installaties TAQA in Alkmaar en Bergen.
- Overige bedrijven die onder de werkingssfeer vallen van het BRZO: Action, FinCo (Gulf Oil) en gashandel Zoon.
- Meerdere datacentra.
- AFAS voetbalstadion.
- Overige risicovolle inrichtingen staan vermeld op www.risicokaart.nl.

Regio-overstijgende risico's

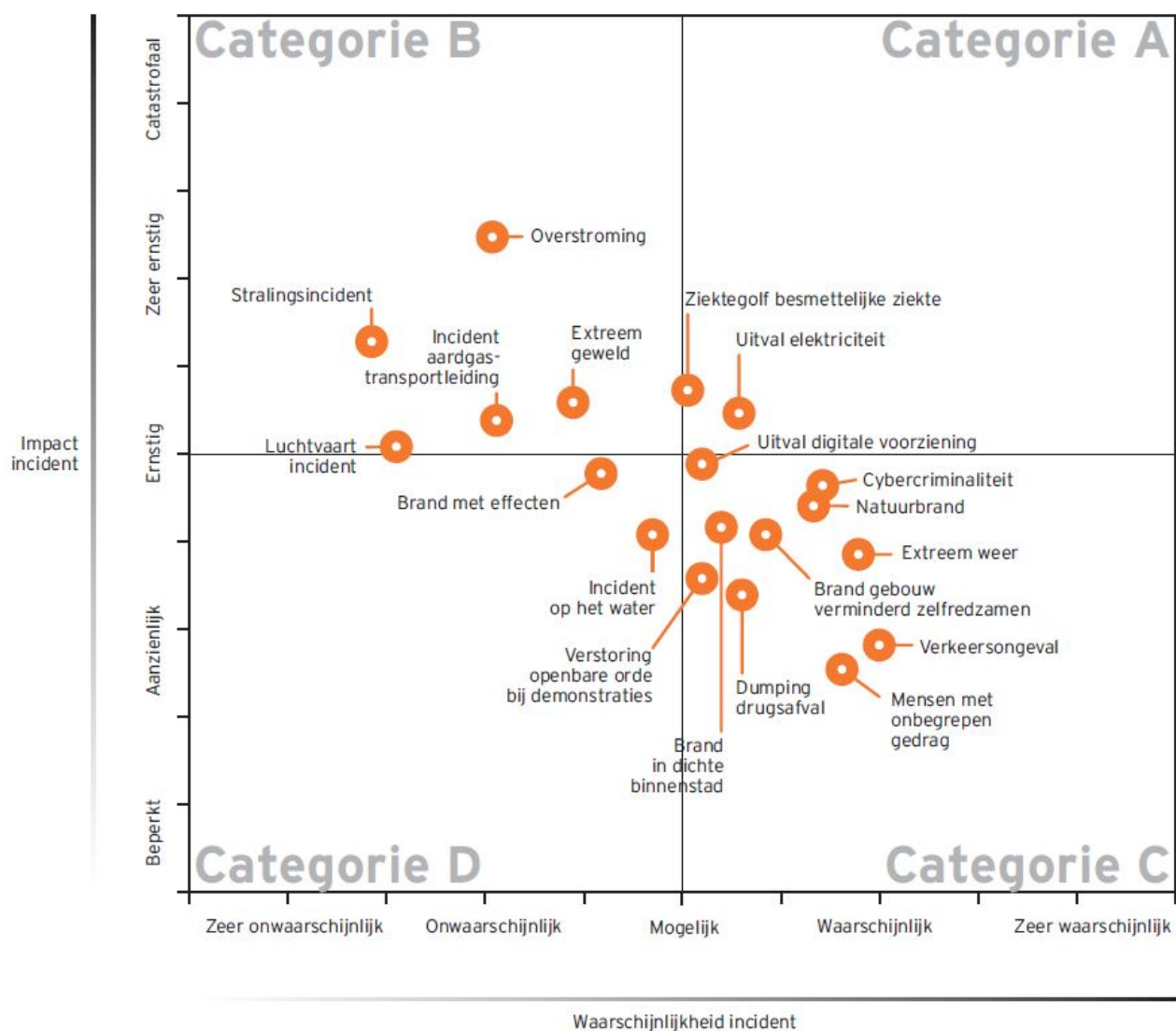
De mogelijke regio-overstijgende risico's vanuit andere regio's komen overeen met de risico's die we ook in de eigen regio zien. Bijvoorbeeld luchtvaartongevallen, een grote brand met emissie van gevaarlijke stoffen en natuurbranden.

Evenementen

Binnen de regio worden veel evenementen georganiseerd, zoals de Marinedagen in Den Helder, de Texel Airshow, Koningsdag, en diverse grootschalige muziekfestivals.

Risicoprofiel

De risico-inventarisatie en risicoanalyse geven samen het onderstaande risicoprofiel.

Op de volgende pagina's worden de risico's per categorie toegelicht. De impact, voorbeelden en voltooide maatregelen van de incidenttypen worden hier beschreven.

Categorie A

Binnen Categorie A van het risicoprofiel vallen de volgende incidenttypen:

- Uitval elektriciteit
- Ziektegolf besmettelijke ziekte

Uitval elektriciteit

Binnen het thema Vitale infrastructuur langdurige, grootschalige uitval van elektriciteit als scenario gebruikt. De keteneffecten zijn verstrekkend. De afhankelijkheid van de elektriciteit wordt steeds groter. Door de energietransitie, lokale energieopwekking en de bouw van bijvoorbeeld grote datacenters in Noord Holland wordt de energievoorziening steeds complexer.

Impact

Territoriale veiligheid: Bij grensoverschrijdende uitval en/ of cyberaanval als oorzaak.

Fysieke veiligheid: Mogelijk slachtoffers door keteneffecten, telecommunicatie en ICT vallen uit, er ontstaan problemen in het verkeer en op het spoor, stilvallen bedrijfsprocessen en betalingssystemen. Alarmering en communicatie van hulpdiensten komt in gevaar, zorginstellingen komen in de problemen.

Economische veiligheid: Stagneren bedrijfsprocessen en bedrijfs – en betalingssystemen, impact op de toeristische sector.

Ecologische veiligheid: Lozing van stoffen bij stagneren bedrijfsprocessen, affakkelen, overstort rioolwater.

Sociale en politieke stabiliteit: Maatschappelijke onrust afhankelijk van de omvang en tijdsduur van de uitval en weersomstandigheden, crisiscommunicatie is moeizaam.

Veiligheid van cultureel erfgoed: Uitval bewaking en klimaatsystemen bij musea.

Voltooide maatregelen

- Operationeel plan Vitaal
- Noodcommunicatienet
- Op rijksniveau aandacht voor de bescherming van vitale infrastructuur.

Voorbeelden

- Stroomstoringen Noord-Holland 2017 en 2015

Ziektegolf besmettelijke ziekte

Met de huidige Covid-19 pandemie is een van de ernstigste scenario's uit het risicoprofiel werkelijkheid geworden. De zorgcontinuïteit werd ernstig bedreigd, door overbelasting en tekorten kon niet worden voorzien in verantwoorde zorg. Maatregelen om de verspreiding van het virus te beperken hadden grote maatschappelijke impact. Het scenario behoeft geen nadere toelichting.

Impact

Territoriale veiligheid: Wederzijds sluiten van grenzen.

Fysieke veiligheid: Verstoring zorgcontinuïteit. Niet alle patiënten worden opgenomen, uitstellen van operaties, overbelaste spoedeisende hulp en/of overplaatsingen, overbelasting van de mantelzorg, de huisartsen, thuiszorg en het ambulancevervoer.

Economische veiligheid: Uitval van werknemers, sluiting van bedrijven.

Ecologische veiligheid: Maatregelen, zoals de lockdown, hebben leiden tot intensiever gebruik van natuurgebieden, met schade tot gevolg.

Sociale en politieke stabiliteit: Maatschappelijke onrust, verstoring van de openbare orde en veiligheid, politieke vragen.

Veiligheid van cultureel erfgoed: Mislopen van inkomsten kan onderhoud of beheer in gevaar brengen.

Voltooide maatregelen

- Praktijkervaring en evaluaties (en vele zullen nog volgen)
- Ketenregie en samenwerkingsafspraken met de (acute) ketenpartners.
- Gezamenlijke voorbereiding op verstoring zorgcontinuïteit, zowel regionaal als op NW 6 niveau.
- Project 'Grip op griep'
- Situatiebeeld LCMS (GHOR)

Voorbeelden

- Covid-19 pandemie
- Faillissement ziekenhuizen 2018 (verstoring zorgcontinuïteit)
- Griepgolf 2018
- Gesprongen waterleiding VUmc 2015 (keteneffect: verstoring zorgcontinuïteit)

Categorie B

Binnen Categorie B van het risicoprofiel vallen de volgende incidenttypen:

- Overstroming
- Incident aardgastransportleiding
- Stralingsincident
- Luchtvaart
- Extreem geweld

Overstroming

Aan drie zijden omringd door water is Veiligheidsregio Noord-Holland Noord een bijzondere regio. Een overstroming kan plaatsvinden vanuit de Noordzee, Waddenzee, IJsselmeer/Markermeer of een dijkdoorbraak van een polder. De kans op een overstroming wordt mede beïnvloed door klimaatverandering, stijging van de zeespiegel en extreem weer (nat en droog). Welliswaar lokaler, maar ook meer voorkomend, kennen clusterbuien vergelijkbare kortdurende gevolgen.

Impact

Territoriale veiligheid: Voor lange tijd onbewoonbaar raken van een gebied, gevolgen ook ver buiten direct getroffen gebied merkbaar.

Fysieke veiligheid: Doden en gewonden, evacuaties, gebrek aan primaire levensbehoeftes.

Economische veiligheid: Economische schade, faillissementen.

Ecologische veiligheid: Ecologische schade, afhankelijk van de locatie.

Sociale en politieke stabiliteit: Keteneffecten uitval vitale infrastructuur, wegen onbegaanbaar. Maatschappelijke onrust.

Veiligheid van cultureel erfgoed: Culturele schade, afhankelijk van de locatie.

Voltooide maatregelen

- Interregionaal project 'Wateroverlast en overstroming'
- Interregionale en internationale oefeningen
- Samenwerking in 'Meerlaagsveiligheid' (Dijk op orde, ruimtelijke inrichting, crisisbeheersing)

Voorbeelden

- Overstromingen Limburg 1993, 1995, 2021
- Dijkdoorbraak Wilnis 2003
- Watersnoodramp 1953

Incident aardgastransportleiding

Specifiek voor de regio zijn de vele kilometers hogedruk aardgastransportleidingen, ook van en naar het buitenland, en de inrichtingen die hiermee samen hangen. De NAM in Den Helder, de gasbehandel- en compressie-installaties van de Gasunie in Anna Paulowna en Wieringermeer en TAQA in Alkmaar en Bergen. Beschadiging van leidingen kan optreden tijdens werkzaamheden of door technisch falen. Afhankelijk van de situatie kan vrijkomend gas exploderen of ontstaat een fakkelbrand.

Impact

Territoriale veiligheid: Als schakel in de gasrotonde van Europa zijn internationale gevolgen mogelijk.

Fysieke veiligheid: Doden en gewonden, instortingen en secundaire branden in een gebied tot honderden meters. Oorverdovend lawaai.

Economische veiligheid: Economische schade, leveringsproblemen afhankelijk van de locatie

Ecologische veiligheid: Ecologische schade, afhankelijk van de locatie.

Sociale en politieke stabiliteit: Afhankelijk van de locatie keteneffecten. Maatschappelijke onrust.

Veiligheid van cultureel erfgoed: Culturele schade, afhankelijk van de locatie.

Voltooide maatregelen

- Rampbestrijdingsplannen Gasunie/ NAM/ TAQA
- Grootschalige oefeningen

Voorbeelden

- Dreigende gaslekage Oosterblokker 2021
- Gaslekage Callantsoog 2018
- Gaslekage Alkmaar 2017
- Gasexplosie Gellingen (B) 2006

Stralingsincident

Op het terrein van het Onderzoekslocatie Petten (OLP) staat één reactor, de 'Hoge Flux Reactor' (HFR). De nieuw te bouwen reactor 'Pallas' vervangt in de toekomst de HFR. Op het Marineterrein in Den Helder kunnen onderzeeboten aanwezig zijn met een kernaandrijving. In geval van een ongeval in de kernreactor of tijdens het transport kunnen radioactieve stoffen vrijkomen.

Impact

Territoriale veiligheid: Door besmetting kan een gebied beperkt worden gebruikt.

Fysieke veiligheid: De kans op acute dodelijke slachtoffers is marginaal, wel kans op stralingsziekte en ontwikkeling kanker. Mogelijk krijgen mensen last van psychische klachten. Bij spontane evacuatie is er kans op ongevallen met slachtoffers.

Economische veiligheid: Leveringsproblemen isotopen, besmetting van landbouwgronden, impact op de toeristische sector.

Ecologische veiligheid: Besmetting van omliggende natuurgebieden.

Sociale en politieke stabiliteit: Afhankelijk van de locatie keteneffecten. Maatschappelijke onrust.

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Rampbestrijdingsplan OLP
- Predistributie Jodiumprofylaxe

Voorbeelden

- Kleine incidenten in het verleden: lekkage koelwater 2018, lekkage en verontreiniging 2012.
- Incidenten zoals in Fukushima en Tsjernobyl zijn van een totaal andere grootte.

Luchtvaartincident

In Noord-Holland Noord liggen twee luchthavens. Maritiem Vliegveld De Kooy (MVKK, Den Helder Airport) en Texel International Airport. Daarnaast zijn er drie kleinschalige (zweef)vliegvelden (Wieringermeer, Slootdorp en Castricum). Tevens vinden veel vliegbewegingen plaats boven de regio.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Doden en gewonden.

Economische veiligheid: Stremming van de luchthaven.

Ecologische veiligheid: Milieuvervuiling door brandstof en/of lading.

Sociale en politieke stabiliteit: Politieke discussie over oorzaak, mogelijk vragen over incidentbestrijding.

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Operationeel plan Luchtvaartincidenten 2021
- Tabletop oefening Texel Air Show 2018.
- Luchthavens De Kooy en Texel beschikken over een luchthavenbrandweer.

Voorbeelden

- Turkish Airlines 2009
- Dakota Waddenzee 1996
- Eindhoven 1996

Extreem geweld

Terrorisme, extremisme en radicalisering zijn thema's die onder grote belangstelling staan, landelijk, maar ook regionaal. Bij het bestrijden van een aanslag maakt het niet uit of die aanslag vanuit een bepaalde ideologie is gepleegd of dat het geweld plaatsvindt vanuit een andere grondslag. Daarom wordt de term extreem geweld aangehouden. Het grote verschil met een 'klassiek incident' is het risico op een vervolgaanslag, de gevaarsetting en maatschappelijke impact. Mogelijke oorzaken of triggers zijn idealisme, economische situatie, inmenging van de Nederlandse overheid in buitenlandse ideologische brandhaarden, Lone wolf acties of aanslagen in andere landen.

Impact

Territoriale veiligheid: Bij oorzaken vanuit het buitenland.

Fysieke veiligheid: Mogelijk meerdere tot velen doden en gewonden. Niet gewonden kunnen getraumatiseerd zijn.

Economische veiligheid: Afhankelijk van de locatie, sluiting van openbare ruimte.

Ecologische veiligheid: -

Sociale en politieke stabiliteit: Maatschappelijke ontredde en angst, veel media aandacht, zowel nationaal als internationaal. Afhankelijk van de achtergrond invloed op de politieke stabiliteit.

Veiligheid van cultureel erfgoed: Cultureel erfgoed kan doelwit zijn van extreem geweld en/ of beschadigd raken.

Voltooide maatregelen

- Multiscenariokaart extreem geweld
- Terrorisme gevolgbestrijdingsoefeningen 2018

Voorbeelden

- Steekpartij en aanval kruisboog Almelo
- Schietpartij tram Utrecht 2019
- Steekpartij Amsterdam CS 2018
- Aanslag luchthaven van Zaventem (B) 2016
- Schietpartij Alphen aan den Rijn 2011

Categorie C

Binnen Categorie C van het risicoprofiel vallen de volgende incidenttypen:

- Brand gebouw verminderd zelfredzamen
- Natuurbrand
- **Brand in dichte binnenstad**
- Verkeersongeval met effecten
- Uitval digitale voorziening
- Dumping drugsafval
- Extreem weer
- Incident persoon met onbegrepen gedrag
- Cybercriminaliteit
- Verstoring openbare orde bij demonstraties

Brand gebouw verminderd zelfredzamen

Binnen de regio bevinden zich een groot aantal gebouwen waar niet of verminderd zelfredzame personen wonen. Dit kunnen gewone woongebouwen zijn of gebouwen bedoeld voor zorg. Gebouwen waar zorg verleend wordt moeten voldoen aan extra voorwaarden op het gebied van brandveiligheid, gewone woongebouwen niet. Adequate hulp staat onder druk doordat personeel vaak beperkt aanwezig is en rookverspreiding te verwachten is door het falen van voorzieningen.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Doden en gewonden

Economische veiligheid: Rook- en waterschade in het gebouw.

Ecologische veiligheid: -

Sociale en politieke stabiliteit: Opvang bewoners, maatschappelijke en bestuurlijke onrust.

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Controle en handhaving
- Brandveilig leven activiteiten

Voorbeelden

- Brand wooncomplex Den Helder 2021
- Brand Betsy Perk Hoor 2020
- Brand ziekenhuis Den Helder 2017
- Brand zorgcentrum Hoor 2017

Natuurbrand

De natuurgebieden langs de Noordzee zijn gevoelig voor grote bos- en duinbranden. Door droogte (klimaatverandering) neemt het risico toe. Langs de gehele kust zijn dorpen en recreatiegelegenheden gevestigd met kwetsbare objecten. De ervaring heeft geleerd dat de brandbestrijding en evacuatie moeizame en tijdrovende bezigheden zijn.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Ontruiming, gewonden

Economische veiligheid: Inkomstenderving recreatiebedrijven.

Ecologische veiligheid: Verlies bos- en heidegebied.

Sociale en politieke stabiliteit: maatschappelijke onrust bij brandstichting

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Herzien Operationeel plan Natuurbranden 2021
- Pilots met Drones
- Aanschaf natuurbrandbestrijdingsvoertuigen
- Waterputten geslagen
- Samenwerking met gebiedsbeheerders geïntensiveerd, gezamenlijke thema oefening

Voorbeelden

- Veenbrand Drunense Peel 2020
- Brand Veluwe 2014
- Duinbranden rondom Bergen en Schoorl 2009, 2010 en 2011

Brand in dichte binnenstad

In oude binnensteden staan gebouwblokken dicht op elkaar en bevinden zich meerdere functies in een gebouw. Door leegstand veranderen de functies van de gebouwen. Bij aanpassingen worden panden echter zelden op hetzelfde veiligheidsniveau gebracht als nieuwbouw. Mogelijke oorzaken zijn menselijk handelen, technisch falen of weersomstandigheden. De omvang van een brand is afhankelijk van aanwezige brandbare materialen en het al dan niet werken van preventieve maatregelen.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Doden en gewonden.

Economische veiligheid: Sluiting van bedrijven.

Ecologische veiligheid: Vervuiling in de omgeving

Sociale en politieke stabiliteit: Maatschappelijke onrust en angst, verstoring van de openbare orde en veiligheid. Vragen over de vergunningverlening en handhaving bij het getroffen pand.

Veiligheid van cultureel erfgoed: Schade of vernietiging indien aanwezig binnen het effectgebied.

Voltooide maatregelen

- Aandachtspunt bij ruimtelijke ontwikkelingen vergunningverlening
- Basis brandweerzorg

Voorbeelden

- Brand historische binnenstad Enkhuizen 2020
- Stadsbrand Alkmaar 2015

Verkeersongeval met effecten

Binnen de regio liggen meerdere provinciale wegen en wegen langs water. Alcoholgebruik en te snel rijden zijn een landelijk gegeven. Ongevallen hebben hierdoor al snel ernstige gevolgen. Met name bij betrokkenheid van jongeren of buitenlandse werknemers ontstaat de behoefte aan coördinatie en communicatie. De impact op lokale gemeenschappen kan eveneens groot zijn. Grote ongevallen buiten de regio, waarbij meerdere inwoners van de regio betrokken zijn (ramp op afstand) vraagt bijzondere inzet. Hulpdiensten zijn goed voorbereid op incidenten, deels is het incidenttype business as usual, echter de hoge frequentie van ongevallen rechtvaardigt opname in het risicoprofiel.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: doden en gewonden

Economische veiligheid: -

Ecologische veiligheid: -

Sociale en politieke stabiliteit: Impact op een gemeenschap

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Opleiden en oefenen (mono-) disciplines
- Procedures (mono-) disciplines

Voorbeelden

- Vier personen overleden bij auto te water Obdam 2019
- Drie jongeren overleden ongeval Anna Paulowna 2018
- Hoogwerker van vrachtauto gevallen N9 2018

Uitval digitale voorziening

Nederland kent vele vitale voorzieningen, ICT is er daar één van. De afhankelijkheid van informatie via de ICT-voorzieningen biedt kansen, maar maakt onze samenleving tegelijkertijd ook kwetsbaar. Afhankelijk van de locatie kan uitval een versturende of zelfs een ontwrichtende uitwerking hebben in de maatschappij, als ook in de fysieke omgeving. De continuïteit van de vitale voorzieningen heeft in Nederland hoge prioriteit. Op Rijksniveau wordt er alles aan gedaan om de vitale infrastructuur te beschermen tegen uitval. Toch kunnen allerlei oorzaken ervoor zorgen dat een vitale voorziening (lokaal) uitvalt. Dit incidenttype is tevens vaak een keteneffect van uitval elektriciteit, indien bedrijven geen noodvoorziening hebben. Daarnaast is er een overlap met het incidenttype Cybercriminaliteit, de opzet en hiermee ongrijpbaarheid van de laatste maakt deze echter wezeijk anders.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: mogelijk gevolg van keteneffecten

Economische veiligheid: indien bedrijven getroffen worden

Ecologische veiligheid: Indien door storingen gevaarlijke stoffen vrij komen in de omgeving.

Sociale en politieke stabiliteit: mogelijk maatschappelijke onrust indien overheidssystemen uitvallen.

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Operationeel plan vitaal

Voorbeelden

- Storing KPN en uitval 112 2019
- Storing luchtverkeersleiding Schiphol 2018
- Veel voorbeelden als effect ransomware aanval.

Dumping drugsafval

Uit een rapport van de politie blijkt een toename in drugsafvaldumpingen en ontmanteling van illegale drugslaboratoria. Bij de vondst van drugsafval bestaat gevaar voor de omgeving en voor hulpverleners, daarnaast is er kans op maatschappelijke onrust. De samenstelling van gevonden stoffen is meestal onbekend en verpakkingen kunnen lek zijn. Bij de afhandeling van deze incidenten ligt een grote taak bij de politie.

Impact

Territoriale veiligheid: -Fysieke veiligheid: gewonden

Economische veiligheid: -

Ecologische veiligheid: afhankelijk van de locatie en betrokken stof

Sociale en politieke stabiliteit: mogelijk maatschappelijke onrust

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Opleiden en oefenen (mono-) disciplines
- Procedures (mono-) disciplines

Voorbeelden

- Vaten chemisch afval in o.a. Alkmaar, Heerhugowaard en Heiloo 2021
- Drugslab Anna Paulowna 2020

Extreem weer

Extreme weeromstandigheden zijn beperkt te voorspellen en kunnen het maatschappelijk leven erg verstoren. De regio wordt grotendeels omringd door water, waardoor uitschieters in temperatuur worden gedempt. De kans op windhozen en ijzel is echter groter. Als gevolg van klimaatverandering neemt frequentie en vorm van extreem weer toe. De hitte en droogte periode in 2020 hebben ertoe geleid het scenario voor de beoordeling te wijzigen van 'Extreem winterweer' naar 'Hitte golf'.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Tijdens extreme hitte of koude overlijden meer mensen, vooral onder de kwetsbare groepen van de bevolking.

Economische veiligheid: Verloren gaan van oogst, problemen met bevoorrading en hierdoor tekorten.

Ecologische veiligheid: Schade aan de natuur, verzilting.

Sociale en politieke stabiliteit: Verstoring van het (openbaar) vervoer en problemen met de vitale infrastructuur, risico op verstoring zoetwatervoorziening.

Veiligheid van cultureel erfgoed: Afhankelijk van het weertype en locatie, schade aan gebouwen en collecties.

Voltooide maatregelen

- Verschillende organisaties geven handelingsperspectief bij extreme weer.
- Stedenbouwkundig is meer aandacht voor klimaatomstandigheden.
- Operationeel plan 'Extreem weer' opgesteld.

Voorbeelden

- Hitte 2019, 2020
- Droogte 2018
- Sneeuwstorm 2015

Incident persoon met onbegrepen gedrag

Incidenten met personen met onbegrepen gedrag komen steeds meer voor in de regio. Als oorzaak wordt de veranderende maatschappij en tekort aan (geestelijke) gezondheidszorg genoemd. Hulpdiensten worden zich daarnaast steeds bewuster van mogelijke gevaarstelling, waardoor incidenten eerder multidisciplinair worden bestreden. Landelijk wordt de term 'persoon met verward gedrag' nog meestal gebruikt.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: gevaar voor de betrokken persoon en de omgeving indien bedreigd wordt met gasontploffing, brandstichting en/ of geweld.

Economische veiligheid: -

Ecologische veiligheid: -

Sociale en politieke stabiliteit: mogelijk onrust in de omgeving

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Planvorming en nieuwsbrief 'Personen met verward gedrag'
- GGZ Crisisdienst auto, Dilligence

Voorbeelden

- Diverse incidenten met personen met onbegrepen gedrag in de regio

Cybercriminaliteit

Onder cybercriminaliteit wordt een opzettelijke verstoring of misbruik van een gedigitaliseerd proces verstaan. Onze afhankelijkheid van gedigitaliseerde processen en systemen is zo groot geworden dat verstoring, uitval of misbruik kan leiden tot maatschappij-ontwrichtende effecten.

Impact

Territoriale veiligheid: Cyber aanvallen zijn vaak te hereiden naar het buitenland. Aanvallen met grote impact kunnen gevolgen hebben voor internationale relaties.

Fysieke veiligheid: Afhankelijk van de getroffen systemen, kan de gezondheid van mensen in gevaar komen.

Economische veiligheid: Zeer grote schade indien bedrijfstactiviteiten stil komen te liggen.

Ecologische veiligheid: Schade indien door een aanval gevaarlijke stoffen in de omgeving vrij komen.

Sociale en politieke stabiliteit: Onrust in de omgeving. Gevoel van kwetsbaarheid, ongrijpbaarheid en onzekerheid over gevolgen.

Veiligheid van cultureel erfgoed: Indien de aanval deze instellingen treft.

Voltooide maatregelen

- Operationeel plan Vitaal
- Samenwerking NW4
- Thema binnen nieuw crisistypen

Voorbeelden

- Lege schappen bij AH na hackaanval bij toeleverancier 2021
- Cyberaanval gemeente Hof van Twente 2021
- Cyberaanval VNOG 2020
- Cyberaanval universiteit Maastricht 2019

Verstoring openbare orde bij demonstraties

Steeds meer demonstraties worden georganiseerd, men grijpt alles aan om tegen te demonstrenen of om verandering af te dwingen. Demonstraties komen voor in allerlei vormen, van vreedzaam tot gewelddadig. Bij onaangekondigde demonstraties, tegendemonstraties of demonstraties met een agressieve sfeer kan dit leiden tot een verstoring van de openbare orde en maatschappelijke onrust.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Indien demonstraties uitmonden in geweld kan dit slachtoffers tot gevolg hebben.

Economische veiligheid: Indien schade veroorzaakt wordt aan bedrijven.

Ecologische veiligheid: -

Sociale en politieke stabiliteit: Onrust in de omgeving en mogelijk stellingname vanuit de politiek.

Veiligheid van cultureel erfgoed: -

Voltooide maatregelen

- Informatiepositie politie
- Preparatie politie en ME

Voorbeelden

- Demonstratie defend Den Helder
- Veldslag protesten Eindhoven 2021
- Boerenprotest 2020

Categorie D

Binnen Categorie D van het risicoprofiel vallen de volgende incidenttypen:

- Brand met effecten
- Incident op het water

Brand met effecten

De meeste GRIP incidenten in onze regio hebben betrekking op branden met een effectgebied. Dit zijn branden met een grote rookontwikkeling, gevaarlijke stoffen en/ of asbestverspreiding. Mogelijke oorzaken zijn menselijk handelen, technisch falen of weersomstandigheden. De omvang van een brand is afhankelijk van aanwezige brandbare materialen en het al dan niet werken van preventieve maatregelen.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Mogelijk gewonden door rookinhalatie.

Economische veiligheid: Sluiting van omliggende bedrijven, vernietiging van gewassen.

Ecologische veiligheid: Vervuiling in de omgeving

Sociale en politieke stabiliteit: Maatschappelijke onrust en angst, advies om ramen en deuren te sluiten en/of evacuatie, verstoring van de openbare orde en veiligheid. Vragen over de vergunningverlening en handhaving bij het getroffen pand.

Veiligheid van cultureel erfgoed: Mogelijke rookschade indien aanwezig binnen het effectgebied.

Voltooide maatregelen

- Onderzoek naar depositie bij branden met zonnepanelen
- Instant magazine Asbest
- Toezicht door Omgevingsdienst
- Keten oefening 2018
- Crisiscommunicatie, sirenes en NL Alert

Voorbeelden

- Brand met verspreiding glas zonnepanelen 2020
- Brand schuren Oudkarspel met asbest 2019
- Brand loodsen Wijdenes met asbest 2018
- Brand industriegebouw Zwaag 2018

Incident op het water

De regio wordt omgeven door de Noordzee, Waddenzee, IJsselmeer en Markermeer. Daarnaast kennen we het nodige binnenwater. De afgelopen jaren wordt het drukker op het water door toename van de recreatievaart, beroepsvaart en ook de 'Witte vloot'. Daarnaast is er de bootverbinding naar Texel. Bij een aanvaring tussen schepen zijn veel partijen betrokken bij de hulpverlening. Complicerende factor daarbij is de slechte bereikbaarheid van de locatie.

Impact

Territoriale veiligheid: -

Fysieke veiligheid: Doden, gewonden en vermisten.

Economische veiligheid: Stremming vaargeul.

Ecologische veiligheid: Milieuvervuiling door het vrijkomen van gevaarlijke stoffen.

Sociale en politieke stabiliteit: -

Veiligheid van cultureel erfgoed: Schade aan historische vloot.

Voltooide maatregelen

- Interregionale planvorming Noordzee, Waddenzee en IJsselmeer
- Samij/ CRW oefening 2018
- Nautisch risicoprofiel IJsselmeergebied
- Oefening Livex/ Marex (ontruiming passagiersschepen)

Voorbeelden

- Verloren containers 2019
- Incident partyboot Egmond 2017
- Gebroken mast (3 doden) 2016
- Gezonken zeilboot (32 kinderen geëvacueerd) 2007

Onderbouwing

Natuurlijke omgeving

Het thema 'Natuurlijke omgeving' gaat over de fysieke natuurlijke omgeving, maar ook over de risico's met een natuurlijke oorzaak, zoals overstromingen. Ten opzichte van 2019 is klimaatverandering nog steeds het leidende thema. Keteneffecten van de klimaatverandering, maar ook de nadelen van maatregelen komen in meerdere thema's terug.

Ontwikkelingen

- Klimaatverandering en de gevolgen hiervan:
- Stijgende zeewaterspiegel
- Extreme neerslag, koude en ijsvorming
- Extreme droogte en hitte, gevolgen van verzilting en risico's voor zoetwatervoorziening
- Opkomst van uitheemse planten, dieren en ziekten

In het risicoprofiel

- **Overstroming**

Scenario: Dijkdoorbraak primaire waterkering

- **Natuurbrand**

Scenario: Grote brand in het duingebied

- **Extreem weer**

Scenario: Hitte golf

Wijziging t.o.v. 2019

- In plaats van extreem winterweer is dit maal het scenario 'Hitte golf' uitgewerkt.
- Het thema 'Besmettelijke dierziekte' is niet meer opgenomen in het Regionaal risicoprofiel.

Niet in het risicoprofiel

- **Aardbevingen**

Tussen Alkmaar en Bergen hebben zich in het verleden enkele kleine aardbevingen voorgedaan. De maximale beving was 3,2 op de schaal van Richter. De kans is aanwezig dat zich opnieuw aardbevingen voordoen. Enige maatschappelijke onrust is te verwachten, maar de waarschijnlijkheid en fysieke gevolgen zijn heel klein. Samen met Veiligheidsregio Zaanstreek- Waterland is nadere invulling gegeven aan crisiscommunicatie.

- **Plagen**

De opkomst van exoten door klimaatverandering wordt als aandachtspunt benoemd. Op dit moment is blauwalg een actueel onderwerp, hierop worden voldoende maatregelen genomen door onder andere het Hoogheemraadschap en risicocommunicatie door onder andere de GGD en het Hoogheemraadschap.

- **Besmettelijke dierziekte**

Besmettelijke dierziekten kunnen voorgekomen. De impact binnen VRNHN is echter beperkt doordat weinig intensieve veeteelt plaatsvindt. Ruimingen in het verleden hebben niet tot grote effecten geleid. Het incidenttype 'Besmettelijke dierziekte' is daarom niet meer opgenomen in het Regionaal risicoprofiel.

Gebouwde omgeving

Het thema 'Gebouwde omgeving' heeft betrekking op het bouwen en gebruik van gebouwen en bruggen/ viaducten.

Ontwikkelingen

- Klimaatverandering en energietransitie, de impact van energiezuinig bouwen op de omgeving. De plaatsing van zonnepanelen (incidenten/ brand met verspreiding van vaste deeltjes), buurtbatterijen, aardwarmtepompen, enz.
- Transitie van gebouwen (kantoren) naar wonenfunctie (zorgen kwaliteit en complexere incidentbestrijding).
- Demografische veranderingen, mensen worden ouder en blijven langer thuis wonen.
- Constatering van meer bouwfouten en vraagtekens bij de (constructieve) veiligheid.

In het risicoprofiel

- **Brand gebouw verminderd zelfredzamen**

Scenario: Brand in een gebouw met niet of verminderd zelfredzame personen

- **Brand met effecten**

Scenario: Brand in opslag gevaarlijke stoffen <10 ton

- **Brand in dichte binnenstad**

Scenario: Brand in de binnenstad, woningen en winkels

Wijziging t.o.v. 2019

- Grotere nadruk op de gevolgen van de energietransitie op de gebouwde omgeving.
- Deregulering, privatisering en gebrekkige kennis worden minder als (negatieve) ontwikkeling herkend.
- Brand in dichte binnenstad toegevoegd als nieuw incidenttype.

Niet in het risicoprofiel

- **Brand in hoge gebouwen**

In de regio zijn nauwelijks gebouwen boven de 70 meter of lager dan niveau -3. Daarnaast wijkt de basis-inzet in dit soort gebouwen ook nauwelijks af van de dagelijkse werkzaamheden.

- **Instortingen van grote gebouwen en bruggen/ viaducten**

Voor de bestrijding van incidenten zijn landelijk specialistische teams beschikbaar. In verband van het eindigen van de levensduur worden komende jaren veel werkzaamheden verwacht aan bruggen en viaducten.

Technologische omgeving

Het thema 'Technologische omgeving' heeft betrekking op incidenten met gevaarlijke stoffen. Het gaat hierbij om brandbare, explosieve, giftige en radioactieve stoffen.

Ontwikkelingen

- Ontwikkelingen in de technologische omgeving gaan steeds sneller.
- Grotere afhankelijkheid van technologische voorzieningen en hierdoor een kwetsbaardere samenleving.
- Besturings- en veiligheidssystemen zijn in grote mate afhankelijk van stroom- en ICT voorzieningen.
- Gevolgen van energietransitie binnen de technologische omgeving en de koppeling van energieketens.
- Illegale storting drugsafval (giftige stoffen).

In het risicoprofiel

- **Stralingsincident**

Scenario: Emissie radioactieve stoffen

- **Incident aardgastransportleiding**

Scenario: Breuk en fakkeld aardgastransportleiding

- **Ongeval met giftige stof**

Scenario: Dumping drugsafval nabij kinderdagverblijf

Wijziging t.o.v. 2019

- Ruiming explosieve stof is niet meer als scenario opgenomen in het Risicoprofiel.
- Het scenario dumping drugsafval is toegevoegd.

Niet in het risicoprofiel

- Alle landelijk gedefinieerde crisistypen binnen het thema 'Technologische omgeving' worden opgenomen in het risicoprofiel.

Vitale infrastructuur

Het thema 'Vitale infrastructuur' heeft betrekking op de uitval van voorzieningen voor een ongestoord leven. Voorbeelden zijn de uitval van elektriciteit of drinkwatervoorziening.

Ontwikkelingen

- Groter wordende afhankelijkheid van technologische voorzieningen, de samenleving is kwetsbaarder.
- De snelheid van ontwikkelingen is hoog (bijvoorbeeld kunstmatige intelligentie).
- Cybercriminaliteit in combinatie met het 'internet of things' en de keteneffecten van cybercriminaliteit op vitale voorzieningen en voedselvoorziening.
- De kans op storingen in het (Europese) elektriciteitsnetwerk wordt groter. (Storingen, overbelasting, effecten van een zonnestorm, internationale politieke inmenging).
- Toename koppeling van en tussen systemen/ digitale infrastructuur. Aansturing van bedrijfsprocessen verloopt tevens vaak via datacommunicatie.
- Gevolgen hybride energieopwekking op het stoomnet.

In het risicoprofiel

- **Uitval elektriciteit**

Scenario: Uitval elektriciteit tijdens winterdag

- **Uitval digitale voorziening (ICT)**

Scenario: Uitval ICT-systemen publieksfunctie

Wijziging t.o.v. 2019

- Meer onderscheid tussen de thema's aanbrengen door specifiek scenario Uitval elektriciteit en Uitval digitale voorziening (ICT, inclusief telefonie).
- Cybercriminaliteit in combinatie tot digitale ontwichting wordt als een apart thema en scenario opgenomen onder 'Maatschappelijke omgeving'.

Niet in het risicoprofiel

- **Verstoring drinkwatervoorziening**

Crisiscommunicatie en het (beperkt) voorzien in nooddrinkwater zijn geregeld. Alleen bij langdurige uitval of bij uitval in meerdere gemeentes tegelijkertijd ontstaan grotere problemen.

- **Verstoring gasvoorziening**
- **Verstoring rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering**
- **Verstoring afvalverwerking**
- **Verstoring voedselvoorziening**

Deze scenario's worden door de experts minder relevant geacht. De kans, effecten en/ of beïnvloedingsmaatregelen zijn minimaal.

Verkeer en vervoer

Het thema 'Verkeer en vervoer' heeft betrekking op het vervoer door de lucht en over weg, spoor en water. Incidenten zijn de meest voorkomende oorzaak van verstoringen. Andere oorzaken zijn bijvoorbeeld extreme weersomstandigheden of stakingen. Opvallende ontwikkeling ten opzichte van 2019 is de toename in recreatie op het water, strand en duin. Hiermee samenhangend de toename in hulpvraag.

Ontwikkelingen

- Toenemende drukte op de weg, het water en het spoor.
- Nieuwe vervoersmiddelen, zoals elektrische auto's, drones, e-bikes en grotere vrachtwagens.
- Toename van vele hulpmiddelen in voertuigen leiden tot afhankelijkheid en een lagere zelfredzaamheid bij uitval.
- Gebruik van andere brandstoffen, zoals elektriciteit, LNG, CNG en waterstof.
- Drukker op de Noordzee, (gevolgen) incidenten komen naar land.
- Toenemende recreatie in strand en duin, meer hulpvraag.
- Toename van ongevallen met (elektrische) fietsen.

In het risicoprofiel

- **Luchtvaartincident**

Scenario: Luchtvaartincident klein passagiersvliegtuig

- **Incident op het water**

Scenario: Aanvaring cruise- en vrachtschip

- **Verkeersongeval**

Scenario: ongeval personenbusje en vrachtwagen

Wijziging t.o.v. 2019

- De ontwikkelingen rond Zelfrijdende vervoersmiddelen zijn als minder relevant beoordeeld.
- Opgenomen incidenttypen zijn ongewijzigd.

Niet in het risicoprofiel

- **Incidenten in tunnels**

In de regio Noord-Holland Noord liggen geen tunnels. Wel is er een grote onderdoorgang in de N307 bij Hoogkarspel. Bij de opening van de onderdoorgang in 2018 is geoefend door de hulpdiensten. Door de geringe kans en effecten van een incident wordt deze niet opgenomen in het Risicoprofiel.

- **Incidenten op het spoor**

Incidenten op het spoor kunnen voorkomen, echter voldoende aandacht voor het thema door (landelijke) planvorming en samenwerking.

Gezondheid

Het thema 'Gezondheid' heeft betrekking op de impact van virussen, infecties en bacteriën op de lichamelijke gezondheid van mensen. Het gaat niet om de gevolgen van incidenten. De Covid-19 crisis heeft dit thema en de ernstige impact hiervan afgelopen jaren duidelijk zichtbaar gemaakt.

Ontwikkelingen

- Antibioticaresistentie
- Tekort aan (geestelijke) gezondheidszorg, toename van incidenten met verwarde personen.
- Langdurige griepperiodes.
- Demografische ontwikkelingen, mensen worden ouder.
- Personeelstekorten in de zorg.
- Besmettelijke ziekte heeft lange tijd impact op de hele samenleving.
- Afhankelijkheid van delen van het zorgsysteem van het buitenland, grote impact bij verstoring of ongekende crisis.

In het risicoprofiel

- **Ziektegolf besmettelijke ziekte**

Scenario: Grieppepidemie

- **Incident persoon met onbegrepen gedrag**

Scenario: persoon met onbegrepen gedrag

Wijziging t.o.v. 2019

- Thema Ziektegolf besmettelijke ziekte, in plaats van verstoring zorgcontinuïteit. De laatste is nog steeds één van de keteneffecten. Dit om met name recht te doen aan de bredere maatschappelijke impact, zoals afgelopen jaren ervaren.

Niet in het risicoprofiel

- **Antibioticaresistentie**

De experts hebben dit onderwerp extra benoemd. Met betrekking tot antibioticaresistentie ligt hier een taak voor de GGD en niet voor de veiligheidsregio. Het advies is dit punt te blijven monitoren.

Sociaal-maatschappelijke omgeving

Het thema 'Sociaal-maatschappelijke omgeving' heeft betrekking op situaties die een grote maatschappelijke en sociale impact tot gevolg hebben. Het gaat hierbij zowel om de zichtbare (demonstraties/ vernielingen) als in eerste instantie onzichtbare crises (groeiende onrust in de buurt). De Covid-19 crisis heeft ook binnen de sociaal-maatschappelijke omgeving veel impact gehad. De invloed van sociale media is nog zichtbaarder geworden. Maatregelen met vrijheidbeperkingen en verandering van sociale omgangsvorming leiden tot onrust en demonstraties. Bedrijfssluitingen, isolatie en thuiswerken leiden tot vereenzaaming voor de één, maar ook voor rust en kansen voor de ander.

Ontwikkelingen

- Sociale netwerken zijn aan het veranderen, individualisering van de maatschappij, zorgen of ouderen/ verminderd zelfredzamen mee kunnen blijven doen in samenleving. Vereenzaming en afname van hulpbereidheid als gevolg.
- Op sociale media wordt informatie beïnvloed door gegevens over de gebruiker. Door deze 'filterbubbels' bestaat het risico dat mensen geïsoleerd raken van andere standpunten.
- Minder tolerantie, grotere polarisatie en meer extremisme.
- Toename complotdenkers en samenzweringstheorie aanhangers. Wantrouwen en zelfs geweld naar wetenschappers.
- De mogelijkheid om 'fakenieuws' realtime te maken kan een trigger zijn voor maatschappelijke onrust. (Net als overigens het gewone nieuws).
- Versnippering van belangen, populisme en ontbreken van kennis/ visie.
- Toename Cybercriminaliteit.

- Veel demonstraties, men grijpt alles aan om tegen te demonstreren. Eerder ook al zichtbaar bij het afdwingen van (cultuur)veranderingen. Demonstraties in allerlei vormen, van vreedzaam tot gewelddadig. Maatschappelijke onrust als oorzaak en/ of tot gevolg.
- Toename in de verstoring van de rechtsorde op het water.
- Grotere hulpvraag/ hogere verwachting van de overheid.

In het risicoprofiel

- **Extreem geweld**

Scenario: Schietpartij

- **Verstoring openbare orde**

Scenario: demonstratie met geweld

- **Cybercriminaliteit**

Scenario: ransomware-aanval hogeschool

Wijziging t.o.v. 2019

- Incident maatschappelijke impact/ grote zedenzaak niet meer opgenomen in het risicoprofiel. Maatschappelijke impact komt terug als keteneffect bij de drie opgenomen thema's
- Opvang grote groep mensen is niet meer opgenomen in het risicoprofiel. Dit behoort tot de reguliere taken van Bevolkingszorg en gemeente, en is voldoende geborgd.
- Verstoring evenement/ Paniek in menigten is niet meer opgenomen in het risicoprofiel. Risico is voldoende afgedekt door vergunningen en opgebouwde kennis.
- Verstoring openbare orde is opgenomen in het risicoprofiel. Oorzaken en effecten zijn nog steeds bijna eindeloos. Door de ontwikkelingen van de laatste jaren is een scenario rond (gewelddadige) demonstraties echter passend.

Niet in het risicoprofiel

- **Paniek in menigten**

Risico is voldoende afgedekt door vergunningen en opgebouwde kennis.

- **Ondermijning**

Dit risico is benoemd in het Nationaal Veiligheidsprofiel. Experts zien dit niet als een risico dat in ons regionaal risicoprofiel thuishoort. Thema's als buitenlandse beïnvloeding worden landelijk opgepakt. Lokaal kan wel sprake zijn van vermenging van de onderwereld met de bovenwereld. Op het gebied van criminele ondermijning loopt de aanpak via de politie, het OM en de gemeente.